

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРЕДНУ:

НА ГОДИНУ 24 ДИН., НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИН., НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИН.
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА БАЛКАНСКОМ ПОЛУОСТРВУ.

НА ГОДИНУ 30 ФРАНКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.

ЗА АУСТРО-УГАРСКИ:

НА ГОДИНУ 15 ФР. 3 БАНК., НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.

ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ДРЖАВЕ:

НА ГОДИНУ 36 ФРАН., НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ

УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТИКОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ
НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ

УРЕДИШТВО ЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЉИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
ОБЛАСТЕВ ВЕНАЦ.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:

ПРВИ ПУТ 20 ДИН. НАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 10 ПР.
ЗА ПРИПОСЛАНО 50 ПАРА ДИН. ОД РЕДА.

Рукописи шаљу се уредништвоу, а претплата администрацији
„СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.

РЕКВИЗИТИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ГРАЂАНИ!

У недељу 13. ов. м. Београд престоница Србије, има да изврши једно од најважнијих дела, којима се потврђује или пориче свест и зрелост грађана за слободан уставни живот, и подижу или руше основе и јемства за сигурност и благостање појединаца, за срећу и славу земље и народа српског.

Тога дана Београд је позван да избере једнога посланика за Народну Скупштину. Тога дана на ново ће се огледати, да ли грађани престонице српске разумеју светињу своје дужности, и да ли су кадри и вољни, да по савести и најдубљем уверењу своме, без обзира на ма чија ласкава обећања, претње и обмане, изберу за посланика човека, који је својим поштеним и светлим именом, својим честитим делима и својим родољубивим српским тежњама познат и чувен не само у престоници, но и даље у Србији, па и преко граница наше уже отаџбине.

Име је то

ЈОВАНА КРСМАНОВИЋА

Београд и земља наша добро га познају, и имали су прилике да га у тешке и по народ значајне дане оцене и поштовањем му се одзову. Па и сада уверени смо, да **Јова Крсмановић** неће никакве жртве ни труда пожалити, где се о части и користи Српства, о лепом гласу и угледу престонице српске буде радило.

Велика и тешка економна и политична питања чекају наш појас, наше доба, чекају ову скупштину, да их реши, и од тога решења зависиће много даља срећнија или несрећна судбина наше земље. **Јова Крсмановић** стајаће чврето и одлучно на бранику независности и слободе српске, оправдаће потпуно глас и поверење својих суграђана.

Он ће у питањима економно-финансијским као и у предлозима за развитак унутрашњих слобода заступати народну независност, народно благостање, народни свестрани развитак према духу времена и доказаним потребама земље. Нико не може порицати да **Јова Крсмановић** познаје интересе земаљске и да ће их достојно заступати а ко уме достојно да заступа интересе земаљске уопште, тај ће тиме зацело заступати интересе и трговаца, и занатлија и земљеделаца и свију осталих занимања, која су једно од другог не разлучна.

Велике су препреке, које се искреној и потпуној изјави народног гласа на пут стављају. Огромна су и небројена средства, којима се противници слободног и независног развитка Србије служе. Но Београд треба да осветла образ Србији, да очува част Српству. Бирајмо за посланика **Јову Крсмановића**, па можемо бити уверени, да ће нам народ и потомство рећи да смо своју дужност испунили.

У Београду 12. Децембра 1881.

ОД СТРАНЕ НАРОДНО-ЛИБЕРАЛНЕ СТРАНКЕ.

БЕОГРАД 12. Децембра.

Море људи, оканте се једном кав-
 чом! Доста је било грдња и клевета,
 народу није више до тога; он не
 може више ни да слуша, а камоли
 да чита све те партајске зајевнице
 и разне новинарске дресе. Он тра-
 жи од својих интелегентних синова
 помоћи у овим тешким приликама,
 а не да му они бацају прашину у
 очи! Време је веома озбиљно, не
 само за нашу нову и још нејаку
 државу, него и за старе и моћне
 државе. Погледајте мало даље од
 носа, па размислите пре но што иза-
 ћете да говорите.

Јавни органи, наравно морају
 критички пратити све јавне послове
 владине; али све то они могу чи-
 нити са оном пажњом и достојан-
 ством, које доликује с једне стране
 јавним државним пословима, ма какви
 они били, а с друге стране јав-
 ним органима као представницима
 јавног мњења, ма како оно опет
 било. Нема сумње, да би тако и
 било, бар с наше стране, да сама
 влада не изазива жестину својим
 безобзирним грдњама и клеветама
 органом „Виделом“, које је далеко
 надмашило давно упокојени „Видо-
 ван“. Ако што кажеш, „Видело“
 грди што говориш; ако ћутиш, оно
 опет грди што ћутиш!

Но Бог шћим, ми сад имамо
 далеко пречег посла, него да се об-
 зиремо на грдње и клевете једног
 башибозучког листа, као што је
 „Видело.“

Сад нам предстоје накнадни из-
 бори за народне посланике. То је
 веома важан посао, не баш онако
 важан, као кад се бирају сви по-
 сланици за нову скупштинску пе-
 риоду, али опет за то важан. При
 тако важном послу, коме сада при-
 ступа наш народ, ми хоћемо да му
 кажемо искрено неколико речи.

Док народ ваш није имао учешћа
 у државним пословима, док он није
 био, што-но кажу, ковач своје сре-
 ће и своје несреће, дотле, наравно,
 није било нимало кривике до њега,
 што се оваку или онаку владу,
 што се на овај или онај начин у-
 правља. Али сад, кад све то зави-
 си и од његова учешћа и од ње-
 говога одобрења, бога ми нека до-
 бро отвори очи; јер ако му се што
 деси, што му није по вољи, ако му
 се нешто наговари, што не може
 лако да носи, онда ту има и ње-
 гове кривике. Ми још нисмо једна
 велика и моћна држава и у физич-
 ком и у моралном погледу, па да
 можемо пробати свакојаке правце,
 него смо тако још нејаки у сваком
 погледу, да треба добро да се др-
 жимо најбоље познатог и најбоље
 опробаног правца, па баш и ако хо-
 ћемо, да појемо и новим, неизо-
 знатим правцем, треба најпре да испи-
 тамо земљиште, па онда тек да
 стајемо.

Са разних страна препоручују се
 разни путеви, а што је најгоре, у
 овом нашем малом и једноставном
 а по образованости и богатству и
 једноликом народу, праве се силом
 неки сталежи, буде се сталежке
 страсти и драже једни против дру-
 гих. Једни ласкају богатшима, дру-
 ги кукају за сиротињом, трећи вичу
 на чиновништво, а четврти погледају

на сељане. Који тако раде, верујте,
 да то нису пријатељи народни; јер
 народ се не састоји ни из јединих
 богаташа, каквих код нас на жалост
 мало има; ни из саме сиротиње, које
 код нас на срећу најмање има; нити
 опет из самих чиновника или самих
 сељана: све то чини један народ,
 сви ти елементи заједно састављају
 један народ. Код нас мање има си-
 ротиње, него ма у којој другој зе-
 мљи, но ма колико да је има, треба
 јој помоћи, треба уклонити све оне
 сметње, што јој стоје на путу, те
 да може поправити своје стање, а
 не заваркивати је: „шареним ла-
 жима“!

Ако код нас и неиде све како
 треба, за то нити је крива сироти-
 ња, нити богаштина, нити чинов-
 ништво, нити земљорадничтво, већ
 је кривица у првоме реду до наш-
 их општих неурлика, у другом
 реду до неаоштених и безкарак-
 терних људи, а у трећем реду до
 лењштина и празношлова.

Ни у једном народу не могу сви
 посланици бити представници знања
 и науке, а у нашем још мање; али
 сви могу бити поштени и карактер-
 ни људи, могу бити патриоте, који
 љубе своју отаџбину, а таквих је
 синова доста родила ова земља. Би-
 рајте таке људе, они неће осрамо-
 тити своје бираче, они неће решити
 и оно, што се неда извршити, они
 неће товарити и оно, што се не
 може носити. Бирајте таке људе
 за народне посланике, па се веће-
 те кајати! Ми вам препоручује-
 мо кандидате „народно-либералне“
 странке не само за то, што они при-
 падају тој странци, него поглавито
 за то, што смо уверени, да они имају
 сва она својства, која красе народ-
 ног посланика и што су њима општи
 народни интереси више сваких дру-
 гих почесних, партијских интереса
 и будућност отаџбине дражија, него
 привремени успех, ма које странке.

Све политичке партије, ма коли-
 ко их било, то су привремене, пре-
 лазне форме народног живота па
 таки су и њихови интереси; а сам
 народ у његовој целини, то је не-
 што стално, вечно, па таки су и
 његови интереси. Ако приступајући
 гласању имате живо пред очима свој
 народ и његове интересе, онда не-
 ћете погрешити, онда ћете својим
 гласом послужити својој отаџбини.

„Видело“ нам јуче одговара па
 наш чланчић од уторника, којим смо
 одбили чланаг виделов од прошле
 Недеље. Тај свој одговор завршује
 „Видело“ уверењем, да смо оним
 својим чланчићем показали да смо
 „пали с коња на магарца.“

Ми смо мислили да смо оним сво-
 јим чланчићем напали, па и пали, на
 „Видело“, ал кад „Видело“ само
 тако свечано признаје да смо пали
 на магарца, ми смо сувише учтиви
 а да бисмо се противили тој трогат-
 телној изјави, те јављамо читалачком
 свету, да смо виделову признаницу
 исправно примили.

У истом горехваљеном „Виделу“
 изјављује г. Михаило Павловић, да
 је оно пожаревачко писмо овдашњем
 одбору напредне странке (да ли баш
 лично председнику, то не јемчимо),

што га ових дана штампасмо, *лажно*.
 Ми ћемо у своје доба на искање
 свакога кога се тиче, доказати све-
 доцима, да то писмо *није* *лажно*.
 Што се пак тиче *сјалиности* сред-
 става у партајској борби, мислимо
 да нам нико неће замерити, што не
 примамо лекције у сјалиности од
 — Бонтуових пристајца.

ЧАСТАН МИР У СТАРОЈ СРБИЈИ

(Наставак)

....Али као зашто би се они потрудили
 толико? — кад — није ли само разбој-
 ништво саставни део турске државне е-
 кономије? Ајдучки занат, као такав и
 сувише је опасан да му се Портини чинов-
 ници смеју јавно одавати: зато су они
 мудри — па га врше преко другог! Ај-
 дучи, па пример, покраду или заробе
 каквог путника, или опљачкају какво бо-
 гато село. Паша се помакне ако се какво
 повеће чудо десило, и потера хајку на
 ајдуче: па ако их ухвати, онда их држи
 у затвору докле год се, па пример, не
 растау са прилично партијом плења у
 виду — „бахшиша“! Онда се опет зли-
 ковци пуште да чине старо до нове хај-
 ке и тако даље. Ја ово велим јер је
 сада већ позната ствар да су ајдучи
 што заробине нашег г. Сутера^{*)} успели
 били да утеку непосредном помоћу тур-
 ских власти. Они су, имено, већ сатера-
 ни били на полуоток Касандру, и стоја-
 ли су између и у војске мора, али им „ба-
 хшиша“ даде крила! Солун-град где ја ово
 и пишем лежи у средишњем једног ајдуч-
 ког пашалука — тако да пре неке не-
 недеље ниси био сигуран главом — ко би
 изишао на брдо да видиш његов стари
 замак — а један давнашњи мештанин
 ме уверава: да, ма да је стотина ајду-
 ка које кад хватано и пуштано, он се
 не сећа да је и један једити отишао на
 вешала. Та једну од најлепших палата
 овдашњих озидо је један ајдучу огазаци,
 а свету у опште позната је под именом
 „убицева кућа.“ Ту скоро двајестина њих
 дотерано је везано, и леже где треба,
 али се говори да им је „паша обећао да
 ће им опростити.“ Наравна ствар да се
 већ слободно именује и цифра коју су па-
 ша и његове бимбаше прогутале у овом
 пазару. Међутим, мора се признати да ај-
 дучовање у Старој Србији није нимало
 тако популаран занат као у Македонији
 и Епиру. Тамо су рећи и случајеви роб-
 лења; и разбојнички косовског вилајета
 још нису достигли савршенство ајдучке
 (удељачке) тарифе. Српски живаљ, па
 био он хришћански или муслимански, по
 својој природи је миран и радан, и ајду-
 ковање му неиде тако за руком као ок-
 ретноме Грку или Шкинетару. Да, пак,
 ајдучи излазе и из таког народа, најбо-
 ле вам доказује до каквог се степена мо-
 рало попети бесило његових управљача.
 Од своје стране, читалац ће лако моћи
 претпоставити, да је у овом часу при-
 сство јевропских путника у Старој Ср-
 бији турским властима све друге само
 не пријатно. Било је време, до душе,
 кад је путник са енглеским пасошом у
 делу могао бити сигуран да ће га бар
 званични Турци решектовати. То је
 време — alas! — прошло; а сопствено
 искуство ево ме је уверило, да енглески
 пасош не само што није више никаква
 залог за личну безбедност, него је баш
 напротив, основ свакојаком мешању и
 кишењу од стране званичника. И доиста,
 у колико се косовског вилајета, тиче,
 поступање са британским поданицима и
 агентама права је напаст. Тако један
 наш дописник био је затворен близу При-
 зрена и изложен свакојаком понижењу.
 Један други је, у пркос енглеских му
 пашара, дочена у Скопљу, лишан својих
 пашара, и отшакован у Солун. Једног о-
 пет растурача енглеских и других стра-
 них библија „жестало је“ јесенас код

(*) Инглеса који је једна откупљен за неких
 30.000 дукаћа

Призрена, а турске власти веде да ни-
 како не могу да га нађу. Међутим ње-
 гов претходник је био, па пре неколико
 недеља у Приштини са пасошем ухаваен
 и у дотичну тавницу бачен — поред нај-
 горих злочинаца, — осим што су му књиге
 конвјасковане биле — а све су ово дела,
 не простих и гулних фајатика него, зва-
 ничних паша и мутесариџа. Сам желећи
 да прешнем неке византијске патисе
 са неке разуршене зидине из Јустинија-
 новог доба, у горњем граду у Скопљу,
 ја добијем дозволу да то учиним по јед-
 ном Грку, чиновнику у телеграфу. Али,
 ма да је нужна дозвола изражена и до-
 бивена, као и да онај стари зид нема ни-
 какве стратегијске вредности, војна власт
 у Скопљу тражила је од телеграфског о-
 делења да се одма отера онај јадни Грк,
 кога је сва кривица била што се пока-
 зао услужан према једном Инглезу пут-
 нику. Нити ту има човек какве конзул-
 ске заштите. Солун је најближа дипло-
 матска агенција, а то је дан растојања
 од Косова, над којим се вилајетом њена
 јурисдикција врши — али се дотичне
 паше просто ругају представницима Ње-
 нов Величанства. Најозбиљнији протести
 у најгорем од поменутих случајева, о-
 стали су без икаквог дејства, а сумњати
 је да ли ће и надлежна апелата у Цар-
 граду донети бољих резултата — тако
 је ниско тамо пао утицај Инглеске. Кад
 се помисли пак на велику политичку
 важност Старе Србије у данашњем часу,
 то се мора јако жалити, што у целом
 том крају нема ни једног британског за-
 ступника. Душа ваља, лане послаше у
 Призрен с нарочитом мисијом конзула
 Г-на Сант-Дана, и он добродође са из-
 ношењем на видик грозне аварције у ко-
 ју је земља запала. Али га лорд Гран-
 виљ одатле премести, и више се непо-
 брину да му нађе заменика. Та по мње-
 њу нашег спољнег министарства Стара
 Србија никако и не постоји, него је про-
 сто један део Арбаније. — У осталом, ваља
 упамтити да поједини случајеви, које сам
 ја у овом писму навео, јесу ипак прете-
 белешке једног пролазног путника,
 па да оне морају стојати тек у новој
 незнатној сразмерици према страховитој
 целини дотичног стања ствари. Па опет
 ово мало што испричах довољно је зар
 да покаже, да се постојећи односи у Старој
 Србији немогу више трпети. Турчин
 се ево показује непоправљив и онда кад
 му јасно пред очи излазе опасности стра-
 не окупације. Управа је да не може би-
 ти гора — гора но у најгорим данима
 турске историје. Јер не само да се нај-
 новија обећања о реформама заборавља-
 ју, него се и сви стари „хатихумајуми“
 и „Тавимати“ у ветар бацају; и ту нема
 више гаранције ни за живот ни за част
 ни за имаоину хришћана. Сведоџба хри-
 шћанина ни дан дави невреди код суда,
 нити он има каквог гласа у местној у-
 прави. Доиста, од чуда се човек мора
 питати: па докле ће велике силе дозво-
 љавати оваку напалу анархију у самоме
 срцу Јевропе?

(Свршало се.)

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Наш полузванични орган „Виде-
 ло“ пожурило се, да најкрупнијим
 словима лементује вест неких бео-
 градских листова, да је настала ми-
 нистарска криза. „Видело“ се до-
 пада да, између осталих, и нас
 терети изношењем таквих вести, ба-
 јаги у партајској цели, што стојимо
 пред накнадним изборима за народ-
 ну скупштину. Колико је то бенета-
 ње смешно и лажно, доказују послед-
 њи бројеви нашег листа, у којима ни
 спомена нема о томе. Но ево други
 неко, и то пријатељи и савезници
 виделоваца трубе баш у очи избо-
 ра такве вести. Последњи „Пест.
 Лојд“ доноси дешешу полузванич-
 ног листа „Унг. Пост“ из Београда
 од 9 о. м. ове садржине:

„Кабинет Пироћанац — Гарашанин — Мијатовић поднео је вечерас оставку због тога, што се кнез противи да пензионисе генерала Бели-Марковића и још неке штабне официре. Састав кабинета повериће се Јеврему Грујићу или Гарашанину који ће имати да склопе коалиционо министарство Кабинет је нашао да је ово најбољи пут, да се пре отварања скупштине повуче натраг, где би на најјешћу опозицију наишао.“

Ако се „Виделовци“ жесте што се у земљи такви гласови проносе, те мисле да им се тиме кредит побија, колико мора да им је опао кредит у присних пријатеља Аустро-Угарске, кад њени меродавни листови и то још пред избор „измишљавају“ такве гласове! Неће ли се и „Пест. Лојду“ пребацити партајска маневра?

— Аустро-румунске ствари све се више заплету. Председник министарства румунског изјавио је у комори, да влада није мислила врећати Аустро-Угарску од судним тоном у престојој беседи; но аустро-угарска влада као да се не задовољава том изјавом, јер је позвала свога посланика из Букурешта у Беч, да јој лично реферира о стању ствари. Међутим један посланик, опозиционар, предложио је, да се изјави сажалење због наступелог неспоразума са Аустријом и ма да је влада тај предлог усвојила, комора је великом већином изјаснила се против њега.

ПОЗДРАВИ

ЊЕГОВОМ ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВУ
МИТРОПОЛИТУ СРПСКОМ
МИХАИЛУ

Прежљостиви Архиепископу!

Немно удес, који постиже нашу православну цркву пре неколико дана можда је прва и јединствена појава у целом православном свету. Чин, што га изврши данашња влада у независној српској цркви на дан 18. прошлог месеца, јак је узнемирио хришћанско осећање у сваком Србину, а нарочито у свештенству овога краја.

Дубоко увређени неправедним и противзаконим поступком владе, која је таким својим чином посредно, преко тебе Високопреосвештени Архиепископу, учинила необично дразак напад на цркву српску, те да тиме омаловажи светињу њену, народ са свештенством у овоме крају, у исто време радује се такој појави, што у њој налази јасних доказа, да садања влада српска, газећи његову прадедовску светињу, отвара широм врата не само у државу нашу нецирјаческој суевисти нашој Аустро-Угарској, него и у цркву нашу језуитској католичкој пропаганди, које су у данашњим члановима владе српске нашле верне сензале за остварање својих давнашњих жеља и планова на балканском полуострву, па коме су они већ довољно успели да ршире своја крила. Али мора настати време, кад ће вршиоци оваких покора у нашој милој независној отарбици давати одговора и рачуна где треба и коме треба.

Високопр. Архиепископу! Ти си незаконим нечувеним начином укљоњен за време са управе црквене! Ти си увређен вожда до срца благодарношћу која ти је поднешева у место благодарности, за твоју многогод. архип. службу у цркви нашој, за оне блага мелеме, које си и речју и писмом давао срцима побожних српских душа. Но незаконит поступак владе с тобом, неблагодарност, која је тоби учињена од стране рушилаца у-

ставности државе српске и непоштовања црквених закона и правила, која су темељ свој добила од основаоца хришћанске религије и цркве Господа Исуса Христа а освештану крилу безбројних мученика за веру и цркву његову, — не само да те није унизио пред твојом паством, него ти је на против оно поштовање, које си до сада код народа српскога, као прави Архиепископ његов, као син српски уживао још уостручио. Твоје чврсто и непоколебиво држање на становишту закона и устава свете Христове цркве увећало је поштовање твога имена не само код народа српскога, коме си Архиепископ, него и код свију других хришћанских народа.

Буди и од сада, Велики Архиепископу прави чувар светиње, што је наследио смо у цркви нашој од светих апостола, учитеља и отаца цркве и првих српских архиепископа — Светитеља Саве, Арсенија и Македана, па се с нама заједно, надај, да ће правда Божија пре или после одржати победу над неправдом.

Са оваким надањем народ са свештенством у овоме крају жели ти, Високопреосвештени Архиепископу, да те опет у скорој види на висини управе српске цркве, на којој нека дочекан славу првог српског Архиепископа и просветитеља св. Саве. 15. новембра 1881. год. у Шању.

ВАШЕМ ВИСОКОПРЕОСВЕЩЕНСТВУ
ДЕЛУЈУЋИ СВЕТУ ДЕСИЈУ

Алекса Бајић трговац, Јоца Митић трговац, М. Јосимић трг., М. Милановић трг., Ј. Гашић трг., Јован Илијћ свешт. шабачки Маријан Марковић трг., Јован Шкорић трг., Коста Денић адвокат, Тоша Јаковљевић поскар, Ђока М. Илијћ гостиничар, Никола Уничич, Пет. М. Јовичић, Сава Јелешић, Петар Л. Стојчевић, Андрија Влајковић, Драгутин А. Влајковић, Коста Живановић, П. Б. Живановић, Стеван Бајачић, Светозар Нешић, Милош Живановић, Стеван М. Петровић, Антонија Ј. Васљевић, Влајко Мишић, Никола Даниловић, Станислав Берић, Недељко Нешковић, Јевта Васић, Јаков Ђурић, Павле Добридовић, Сима Матаић, Марко Живановић, Мил. Ђурић, Мијалко Галонић, Др. М. Новаковић, Марко Сладојевић, Мијалко Ј. Илић, Јован Г. Вукомановић, Коста Теодоровић, Никола С. Петровић, Јером. Младунци Намесник, Наум Петровић, Тешман Релић, Спасоје Д. Петаковић, Андрија Живановић, Владимир А. Живановић, Никола Т. Петровић, Ваца Павловић, Маринко Ђорђевић, Бура Обрадовић, Тадја Радивојевић, Јован Маричић, Петар Мишић, Павле П. Бајић трг., Сима Т. Подиљевић, Петар Ристић трг., Петар Ј. Узановић, Јеврем Павловић, Андрија Сокић, Стојан Чубановић, Петар Милошевић, Стојан Митровић, Милош Изњатовић, Стојан Војновић, Стасенко Поповић, Јован Михаиловић, Јован Мариновић, Јован Петровић, Максим Петровић парох шабачки, Антоније Јовановић, Алекса Дамјановић, Митар Латиновић, Марко Стефановић, В. Јанковић, Милево Петровић, Милан Ристић, Максим Поповић, Јован Лукић, Тодор Тодоровић, Илија Ранић, Милош Г. Ставковић, Мијалко Јанковић, Лазар Трипић, Јаков Трипић, Ђока Мијановић, Ваца Драгојевић, Стеван Недељковић, П. В. Д., Станко Шкорић, Светозар Јевтић, Живко Мандић, Гашица Богдановић, Антон. Тешић, Петар Поповић, А. Ђорђевић, Станко Стојаковић, Цветан Ранковић, Сретен Перић, Милан Милановић, Наум Костандиновић, Ђока С. Милчић, Лука Ј. Мишковић, Никола П. Илијћ, Алекса Димитријевић, Никола Изњатовић, Радован Богдановић, Јован Гајић, Ст. Павловић, Лука Сузић, Ђорђе Јовановић, Крета Јанковић, Ваца Милошевић, Бранко Нешковић, Панта Глузачевић, Павле Јовановић оба из Крупа, Петар Веселиновић из Петковце, Драгутин М. Лазаревић парох провски, Миша Јовановић, Милош Павловић, Петар Мишић, Ђока Кунић.

Више је од четвртине века, како Ваше Високопреосвештенство, стојећи на врховној управи српске цркве служи јој искрено и постојано и кроз све критичке мене нашега народнога и црквенога живота.

Обилати и разноврсти рад ваш, заједно са одличним особинама вашег ума и срца: ревност ваша за свету хришћанску веру; старање о цркви и духовној просвети; светитељска брига ваша за срећу и благо отаџбине; не уморно ста-

рање на одржању и учвршћењу братских веза између Срба и Руса, стекло вам је опште признање и дубоку благодарност и вас малени у безбројном колу ваших поштоваца.

И сад нас обузима не обична милина, сећајући се архиепископских ваших поука праћени смерношћу и урођеном благишћу вашом, које смо срећни били чути приликом лавске каноничке посете ваше.

Име Вашег Високопреосвештенства као ревнитеља и борца за истину и веру; као неустрашимог браниоца чистоте и светости српске цркве од неверних нападаја, чувено је постало и записано је већ не изгладимим урезом у златне листове не умитне историје међу духовите музеве.

Српски је народ и робовао али никад није оладино према праједовској вери, већ је све неверничке нападаје увек достојано одбио.

Но доста више, безгранично љубав и постојана оданост не зна много говорити. Постојани и непоколебиви у вери коју нам Ваше Високопреосвештенство проповеда, сматрамо за свету дужност, да вам се бар искреним срцем заблагодарио на толиким родољубивим услугама указаним и цркви и народу српском, и да вам свеурдно пожељимо: да поживите много година здрави и постојани у одбрани свете христове цркве а на корист наше драге отаџбине.

Пресећи вашег светог благослова љубио вам пресвету руку и јесмо покорни: 21. новембра 1881. год. Ореовица.

Аранђел Илић свештеник, Станимир Марковић трг., Јев. Марковић, Ј. Марковић трг., Сава Ђокић преде. општ. суда, Љ. Миловановић кмет, К. Марковић писар, Јеврем Марковић трговац, Милош Николић трговац, Сава Мишић бив. кмет, Сава Мратинковић б. кмет, Раја Ивановић б. кмет, Јован Бранковић б. кмет, Стојан Ђорђевић б. кмет, Милоје Николић б. кмет, Димитрије Милановић б. кмет, Аранђел Стевановић б. кмет, Јован Делаведела мливар, Панта Марковић тежак, Живота Николић тежак, Јован Стојановић мех., Никола Иван вић тежак, Ваја Николић тежак, Станоје Живковић тежак, Манојло Савић тежак, Ђорђе Рајачић тежак, Ђорђе Богдановић тежак.

Седам смртних грехова

*Министра просвете и црквених послова
Седми грех*

Седми смртни грех министра Новаковића најтачније обележава тип смртнога грешника. Новаковић је овај грех учинио тиме што је на основу §. 95. зак. о црк. вл. предложио, те је указом постављен Мојсеј за заступника г. митрополита у администрацији. Тај § гласи овако: „*кад се место кога архиепископа уздраски, или кад архиепископ буде сиречен да дужност испуњава, заступуће га по наредби митрополита у архиепископској дужности најближи по месту живљења архиепископ; — а кад подобан случај наступи при митрополиту, митрополита ће по наредби правитељства заступити онај архиепископ који је по посвећењу најстарији.*“ Па почем се у овом § јасно вели да се заступник митрополита поставља **наредбом а не указом**, и почем се под речи „**правитељство**“ овде разуме само влада, запитали смо били Новаковића: како је смео предложити, те је Мојсеј на основу овога § постављен **указом** за заступника — да ли Новаковић није хтео тиме да закљони своју партајску страст за ауторитет личности, која је по уставу неприкосновена?

На то тако значајно питање добили смо овакав уговор:

„Упражњено место митрополитово заузима по наредби правитељства и заступа га по посвећењу најстарији архиепископ (чл. 95. зак. о цркв. вл.). Тај случај био је овде. Епископ неготињски г. Мојсеј као најстарији епископ у Србији заузео је место митрополитово и вр-

ши сву администрацију у име српскога митрополита.“

Овај одговор, као што читалац види, није ништа друго него парафразирање § 95. Њиме није одговорено на горња питања. Ми поново оптужујемо министра Новаковића што је предложио те је указом постављен Мојсеј за заступника г. митрополита, а не наредбом владе као што то захтева § 95. зак. о цркв. вл. на који се министар позвао у свом предлогу. Наредба и указ нису једно и исто. Наредбе може издавати свака власт а указ издаје само Господар. Исто тако оптужујемо Новаковића и зато, што је под речи „**правитељство**“ разумео виши ауторитет од владе. § 95. најтачније налаже да правитељство нареди да најстарији епископ замени г. митрополита. Правитељство је влада и ништа више. За доказ ове навешћемо употребу те речи код онога истога министра — Пукчића — који је и закон и цркв. вл. пројектирао. У писму које је овај министар писао архиепископском сабору 25 Октобар 1865 год. №3645. стоји: „**правитељство Његове Светлости одобрава...**“ У другом писму његовом од 27 Октобар 1865 год. №3605 стоји: „**правитељство Његове Светлости прима...** Из овога се јасно види да је правитељство **влада** Његовог Височанства. — Да се под речи „**правитељство**“ у § 95-том зак. разуме влада а не књаз сведочи и § 94. тога зак. у коме се вели: „**Архиепископски сабор бира епископа и овај избор предлаже књазу на одобрење.**“ Да је књаз издавао хтео у § 95. рећи да књаз одређује и привременог заступника митрополиту, он би и ту рекао „**Књаз**“ као што је умео рећи у § 94. а неби рекао „**правитељство.**“

После овога излази јасно као дан, да се министар Новаковић огрешно §. 95. зак. и цркв. вл. кад је предложио те је Мојсеј на основу тога §, указом постављен за заступника г. митрополита у администрацији. Ово је Новаковић учинио или из непажње или намерно. Ако је непажњено погрешно, крив је за лакомисленост, које код министра а нарочито пред највишим местом не сме бити; а ако ли је намерао да закљони своју партајску страст за ауторитет неприкосновене личности, и за то би требало Новаковића ставити под суд.

Ми овде не устајемо само против формалне погрешке Новаковићеве него и против злоумишљаја његовога. Он је предвиђао негодовање у цркви и народу па је тражио закљона иза неприкосновене личности. Он је у нашој освешћеној љубави према господару хтео да нађе кад се себе користи. Но ми умемо да одвојимо узвишенога господара од министра Новаковића. Ми знамо да у уставној земљи за све одговарају само министри. Ми поштујемо указ господара али осуђујемо поступак Новаковића.

Да би се читалац још већма уверио о неумесности поступка Новаковићева, мићемо изнети и ово.

Г. митрополит је указом разрешен само од **администрације**. Исто је тако Мојсеј постављен указом за заступника митрополитовога само у **администрацији**. Но г. митрополит има поред административне и **судску власт**. У §. 93. зак. о цркв. вл. стоји: „**Архиепископски сабор судиће архиепископа за учињена сиречена**“. Из овога се види да је архиепископски сабор **судска власт**. У §. 81. тога закона стоји: „**Председатељ је архиепископског сабора архиепископски београдски и митрополит српски**“. Г. митрополит је дакле

председник највишег суда црквенога. А како је и у науци и на пракси администрација одвојена од судства и како је г. митрополит Михаило разрешен само од администрације, то по свима законима логике и здравога разума излази да је г. митрополит Михаило и после указа од 18. октобра ов. г. остао активан у вршењу судске власти своје. Г. митрополит није указом разрешен од ове дужности, и ко год стаје на пут његовом вршењу судске власти, тај чини насиље које се по свима уређеним државама казни. Па још ни то није све.

И административна и судска власт г. митрополита спада само у јурисдиктивни део службе епископске. Далеко су важнија друга два дела те службе: Проповедање и свештено дејствовање. У § 93. зак. о цркв. вл. ставља се епископима у дужност, да „истине православнога вероубаја и правила христјанског владања православнима проповедају како би се благоуравље и христјанске добродјетели код њих умножавале и побожност у њима крепила се.“ У § 97. зак. о цркв. вл. вели се: „Избор и рукополагање у свештени чин, као и давање свештених званија припада епархијском архијереју.“ Ни једна ни друга ова дужност не спада у администрацију епископску. И ове две дужности као и судска власт остале су у надлежности г. митрополита Михаила, јер је као што рекосмо указом лишено само администрације. Новаковић је дакле одвојио један део дужности г. митрополита Михаила, па је предложио те је указом тај део власти пренет на епископа Мојсеја.

Но Новаковић се није на томе само задржао. Он је уз пркос указу наредио те је г. митрополит изашао из митрополије. Он је забранио казначеју да издаје плату г. митрополиту. Он је оставио 27. годишњег Архијереја и без плате и без пензије и без икакве помоћи! Новаковић мисли да је сва власт и дужност епископа у администрацији. Ово је лена препорука за министра црквених послова, који нема ни елементарних појмова о цркви и црквеним главарима, а радо се кити називом министра црквених послова!

А Мојсеј — тај некадашњи литомац г. митрополита Михаила, тај љути шестогодишњи паћеник под бичем данашњих власника, тај некадашњи љубимац г. митрополита Михаила, за кога се овај очински заузимао док га је отео од ових садашњих вајних пријатеља његових — он је уз пркос кнежевом указу а за љубав министра Новаковића отео и судску и проповедничку и свештенодејствену власт и дужност од свога оца коме се заклео веран бити, од свога благодетеља који га је некад издржавао, — од свога пријатеља који га је од несреће спасао.

Мојсеј је већ неколико лица запонио из митрополитове епархије. Он је наредио те је његово име помиње у митрополитовој епархији код жива митрополита. Он је на св. Николу беседио у цркви београдској без дозволе г. митрополита. Ништа од овога не спада у администрацију, а ето је Мојсеј учинио преступ, за који ће бити збачен тим се сабор архијерејски скупш. — Зар није овде и Мојсеј и Новаковић отели од г. митрополита и оно што му указ није одузео? Зар се Новаковић овде не прави старији од указа?

Резултат свега доведе реченога, износи седми смртни грех министра Новаковића — против устава, јер

је злоупотребио своју уставом одређену власт и потлачио лично право српског грађанина; — против савести, јер је с планом радио на омаловажењу црквенога главара и уништио права стечена 27 годишњом архијерејском службом — и напоследку, против јавнога поштења, јер је саблажњиво распарио дужности митрополитове и направно збрку у цркви.

ДОМАЋЕ ВЕСТИ.

У нашој престоници развили су „виделовци“ у највећој мери агитацију само да протуре свога кандидата Николу Спасића, за посланика београдског. На све стране, по механама, дућанима улицама и кућама јуре њихови агенти са листама и наговарају грађане да гласају за њихова кандидата. Нису ни слуге ни покућари, па ни саме фиркеристе остали на миру: њима се силомнатурују цедуље и прети им се, само да би гласали за „виделовачког“ кандидата.

Једва иде на свету да се служи таквим средствима; али нека их, то ће им можда више шкодити но хаснити, јер и најпростији човек увиђа, колико су „виделовци“ морално пали.

— 11. ов. м. у вече био је у механи код „руске круне“ збор радикала. Тек што се збор отпочео, дојури од некуд гомла такзованих социјалиста, те изазове неред, и полиција растера збор.

Ово нека послужи радикалима за лекцију, те да виде како „виделовачка“ влада тумачи нови закон о слободи јавних зборована.

— Јуче је освануо у престоници први овогодишњи снег.

УМЕТНОСТ.

Концертат ког су приредили у корист сиротне и напуштене деце, Алберто Романо, вионочелиста из Париза и г. Јован Дубец хармониста из Беча уз суделовање г. Ј. Слободе и г. Евђенија Поповића 8. децембра у дворани грађанске касине испео је, као што се у напред мислити дало, на особито задовољство присутне публике, која је са бурним аплаузом и венцима своје задовољству изразе дала.

Програм је текао овим редом:

1. Триво од Готвалда (П. Ш. слог) за виолину, чело и клавир. Композиција је ова коректно езекутована, само се приметило на виолини г. Евђенију Поповићу, да је имао малу трему, због чега је такт и превлачење гудалом мало патило.

2. Divertimento од Храбија за контрабасо, одевирао је г. Слобода са врло лепом техником. Брзе пасаже што се иначе не пишу при оркестровању, јер су тешко изведиве на тако тромом инструменту — г. Слобода је са законом свирао и врло је лепо фортаментом изводио.

3. Велика фантазија од Јована Дубеца за гитар-лиру, одевирао је г. Дубец потпуно виртуоски. Г. Дубец је сигурно за тој и свирао своју композицију, што за тај ретки инструмент никакве zgodније композиције нема.

4. Souvenir de Spaа од Сервеја за вионочело уз пратњу гласовира. Заиста нас је изненадила савршена техника г. А. Романа; он свира са изванредном лакоћом, његов инструмент има свагда правилан, округлао, и чист тон, с којим свирач свагда дели осећаје и пренаша их и на саме слушаоце.

5. Фантазија из опере „Циганке“ свирао је на цитри г. Дубец. Вентак је посведочио да је и на цитри као и на гитар-лири виртуоз; он изванредно са осећајем свира у опште на свима инструментима, а на цитри особито. Такав начин свирања је најблагодарнији. Заиста је и извео концертиста врло дивно; нама се особито

допазала места, где се чује доминанта као нека тачка оргуље (Orgelpunct) а мелодија и пратња исте у разном ритму природно теку. Овако је свирање доста тешко, али је г. Дубецу то сасвим играчка. У знак признања добио је г. Дубец врло леп венчац.

После ове пијесе био је г. Дубец са аплаузом изазван, да одсвира још нешто и тако је додао једну пијесу на цитри и то са флажиолетним тоновима.

Одбор, који је овај концертат руководио, замолио је присутну г-ђицу Обрадовићу из Вршца, да на гласовиру штогод одсвира. Г-ђица се молби одавала и одсвирила једну композицију од Шопена са врло лепом техником, да је слушаоце изненадила. Желимо г-ђици сталну вољу за усавршавањем и радујемо се, што ћемо у њој имати једну српску вештачињу више. Г-ђица је добила врло леуку виту цвећа.

б. а) Романса; б.) Лептир од Попера свирао је на челу г. Романо са технич-

ком готовошћу, која је само њему прирођена. Попер, белки дворски виртуоз на челу заиста има у г. Роману јаког такмаца.

7. Концертно од Слободе одсвирано је исто онако добро, као први трио.

Нека је топла хвала господи, која су овом приликом показала племенита осећања за сиротну и напуштену децу, којој је приход од концерта намењен.

ПОРУКЕ И ОТПОРУКЕ.

(Свештенству саборне пиротске цркве.)

Ми вам уредно пишемо лист, апитајте на пошту, јер до нас само може бити кривице. Ви нисте први који се жалите. Биве да се наши поштари унапред препоручују, да послове, које им је од нове године наменуо министар унутрашњих послова? Наша влада ваљда мисли да су довољни расписи на да се закони врше и да народ верује у то вршење? — Тражене бројеве послали смо

Огласи

Gutta Rhumatisme. — 38 година успеха, уље индиских кестенова, утишшава највеће болове. — Ph-cie Genvoix, 14. R. des Beaux-Arts Paris et Romanie.

Gutta Rhumatisme у наступним болестима употреба сирупа по именованом **Sirap de Tréne de Genvoix**, предупређује наклоност к овим болестима. Ph-cie Genvoix. 14. R. des Beaux Arts. Paris et Romanie.

Af ections de la Vessie, Gravelle лече се сирупом под именованом **Le Sirap Balsamo-Castique de la Ph-cie Genvoix** 14. rue des Beaux Arts, Paris et Romanie.

Грознице слабости и остале изнемоглости лечи се еликсиром под именованом **Elixir et Capsules de Quinoidine de la Ph-cie Genvoix** 14. Rue des Beaux Arts, Paris et Roumanie

ОБЈАВА

ликвидације

Од једног енглеског етаблисмана, који је новчане неприлике допао, добио сам ја доленотписати, као пуномоћник за земље аустријске државе следећу наредбу: „Распродајте све ствари у партијама што пре можете, јер су каси врло потребни новци.“

По овој наредби, продајем ја ниже следеће ствари у партијама по тако пробитачној цени, да не могу пропустити а да овом приликом п. п. не обратим нарочиту пажњу на необичну тјевиноћу.

- 6. ножева асталских од британског сребра са извреном сеченицом и од челика
- 5. Видушак од британског сребра из дела.
- 6. правих, енглеских, асталских кашика од британског сребра.
- 6. Највињих кафених кашичица од хинеског сребра.
- 6. Највињих подметача од британског сребра за ножеве.
- 1. комад од правог британског сребра за држање бибера, соли и чачкалица танског сребра за супу од правог британског сребра.
- 1. велика кашика из једног комада.
- 1. Кашика од британског сребра за млеко.
- 6. енглеских кашичица за малу децу.
- 4. Часице за јаја
- 4. таслице за шећер
- 1. особита шећерница.
- 1. педљка за чај
- 2. особито лена салонска свећњака

Сви ови 55 набројаних комада коштају укупно 8 фр 50 кр.

По нарочитој поруци може се код мене добити читава гарнитура из следећих ствари.

- 6. Ножева
 - 6. Видушак
 - 6. Кашика
 - 6. Кашичица за кафу
- за 4 фр.

Поруке у наточ или уз припошњичку готовог новаца извршује пуномоћник **Bevoll mächtigter der Englischen fabriks** — Depôts in Wien

M. Bauer

Grosse Spierlgasse 21 и 23

ТРАЖИ СЕ ЈЕДАН ПИСАР ЗА српску и румунску кореспонденцију. Понуде се управљају на **Brix & Anders Wien, Mariahilferstrasse 19.**

VERITABLE LIQUEUR BENEDICTINE

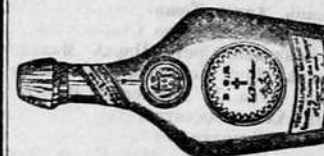
ПРАВИ БЕНЕДИКТИН

ЛИКЕР МАНАСТИРА ФЕКАМП У ФРАНЦУСКОЈ

ОСОБИТО ТОНИЧАН, ПОМАЖЕ ЛАКШЕ ВАРЕНЕ ЖЕЛУДЦА.

Нејболта од свјетлу ликере.

Ваља икати свагда стагло са напшом, по коме се назива потписе главног управитеља, Главни стовариште у Фекампу у Француској, Главна агентура у Паризу бр. 79, на булевару Хаусмана. Називи се код Ј. Драшковића у апотеци код „Српског Грба“ у Београду.

Најнеће САВРШЕНСТВО!

С више места направиена справа за сечење репе

“САМСОН”

с једним и с више ножева за уметање. Сасвим од гвожђа **№ 1** 30 фр. **№ 2** на естативу од кованог

К. К. prio. Maschinen Fabrik von Krauss & Comp. in Wien (Währing).

